

Başvuru Numarası : 2024/2203
Toplantı Tarihi/Sayısı : 29.04.2025/53
Karar Numarası : 2025/233
Başvuran : C.K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Sakarya Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
: 2- Sakarya 2 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın ceza infaz kurumunda kötü muamele ve tehditlere maruz kaldığı, darp edildiği, üzerine suç atıldığı ve bu nedenle disiplin cezası aldığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

- a. Maltepe Açık Ceza İnfaz Kurumundan Sakarya Açık Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini, Kuruma giriş yaptığı tarihten itibaren Kurum personelinin kötü muamelesine ve tehditlerine maruz kaldığını,
- b. 16/11/2023 tarihinde özel izne çıktığını, 17/11/2023 tarihinde izindevken sosyal medya hesabından Kurum personelinin kötü muamelede bulunduğuna ilişkin bir video yayımladığını,
- c. 24/11/2023 tarihinde Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü arayarak Sakarya Açık Ceza İnfaz Kurumunda karşılaştığı durumları anlattığını, 27/11/2023 tarihinde izninin bittiğini ve Kuruma teslim olduğunu,
- ç. 7/12/2023 tarihini 8/12/2023 tarihine bağlayan gece sayımdan sonra sigara içerken infaz ve koruma memurlarının bulunduğu koğuşun içine girdiklerini, mermerin üzerinde duran tütünü göstererek kimin olduğunu sorduklarını, tütünün kime ait olduğunu bilmediğini ifade ettiğini, bunun üzerine infaz ve koruma memurlarının kendisine hakaret ettiğini, kollarını arkaya doğru bükerek ve itekleyerek alt kattaki infaz ve koruma memurlarının odasına götürdüklerini, kalp pili olduğunu belirtmesine rağmen infaz ve koruma memurlarının bu durumu dikkate almadığını, infaz ve koruma başmemurunun talimatıyla diğer infaz ve koruma memurlarının yine kollarını bükerek ve itekleyerek ... numaralı yaşam alanındaki odaya götürdüklerini, hakaret ederek odanın içinde kendisini darp ettiklerini,
- d. Odada yalnızca demir bir ranza bulunduğunu, defalarca talep etmesine rağmen yatak, yastık, battaniye verilmediğini, odada tuvaletin de bulunmadığını, 2 saat boyunca tuvalete gitmek istediğini bildirdiğini ancak 2 saatin sonunda tuvalet ihtiyacını gidermesi için odadan çıkarıldığını, sabah saatlerinde 10 infaz ve koruma memurunun gelerek kendisini darp ettiğini,

e. Hakkında asılsız tutanaklar tanzim edilerek kapalı ceza infaz kurumuna iade edildiğini, kendisine haksız şekilde disiplin cezası verildiğini,

f. Sosyal medya paylaşımları ve şikayetleri nedeniyle söz konusu muamelelere uğradığını, hâlihazırda kaldığı kapalı ceza infaz kurumunun daha önce kaldığı açık ceza infaz kurumuyla aynı kampüste yer alması nedeniyle müdürlerin birbiriyle arkadaş olduğunu bu nedenle dilekçelerinin muhataplarına gönderilmediğini,

g. Bulunduğu ceza infaz kurumunda can güvenliğinin olmadığını, kalp pilini ölçtürmesi gerektiğini ancak 1 yıldır gerekli ölçümü yaptıramadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Kurumların cevabi yazılarında başvuranın iddialarına karşı herhangi bir görüşe yer verilmemiş, iddialara ilişkin belgeler gönderilmiştir.

4. Muhatap Kurumların yazılı cevabına karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte önceki iddialar tekrar edilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Yargı yetkisi*" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

6. Anayasa'nın "*Mahkemelerin bağımsızlığı*" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(...)"

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

"(...)"

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar*" başlıklı 40'inci maddesi şöyledir:

"(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. ”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi’nin 7’nci maddesi şöyledir:

“Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz...”

14. Aynı Sözleşme’nin 10’uncu maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkese insanca ve kişinin doğuştan sahip olduğu onura saygı gösterilerek davranılır.”

15. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (AİHS) “İşkence yasağı” başlıklı 3’üncü maddesi şöyledir:

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz.”

16. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), bir kötü muamelenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 3’üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Bouyid/Belçika*, B. No: 23380/09, 28.09.2015, § 86). Ayrıca, 3’üncü maddenin yakalama gibi bazı koşullarda güç kullanımını yasaklamadığını ancak yalnızca zaruri olması ve aşırı olmaması kaydıyla böyle bir güç kullanılabileceğini belirtmiştir (AİHM, *Vasilev/Bulgaristan*, B. No: 48130/99, 12.04.2007, § 63). Ayrıca muamelenin ardındaki saik ve amaç dikkate alınmalıdır. Muamelenin heyecanın yükseldiği ve duygu yoğunluğunun olduğu bir anda meydana gelip gelmediği de göz önünde bulundurulmalıdır (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Cezmi Demir ve diğerleri*, B. No: 2013/293, 17.07.2014, §§ 80, 81).

17. AİHS’in 3’üncü maddesi, terörle mücadele ve organize suç gibi en zor durumlarda dahi, ilgili şahsın tutumunu dikkate almaksızın, işkence ve insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezayı kesin suretle yasaklamaktadır. Kötü muamelenin 3’üncü madde kapsamında işkence olarak değerlendirilebilmesi için asgari şiddet düzeyine ulaşması gerekmektedir. Bu asgari düzey, özü itibarıyla göreceli olup, olayın tüm koşullarının değerlendirilmesiyle, yani muamelenin uygulandığı süre, fiziksel ve ruhsal etkileri gibi etkenlere bağlı olarak belirlenir.

18. Kötü muameleyle maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini de belirtmek gerekir (AYM, *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12.12.2018, § 45).

19. Yaşama hakkının ihlali iddiasında olduğu gibi işkence ve kötü muamele iddiaları konusunda da Mahkeme, “makul şüphe bulunmaması” ya da “bütün makul kuşkunun ötesinde” şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak Mahkeme, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda v. Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18.01.1978, § 161).

20. Ayrıca, başvurunun kendisine yapıldığını iddia ettiği kötü muamele fiilleri ile sunduğu deliller uyumlu olmalıdır. AİHM’de görülen Çelik v. Türkiye davasında başvuru gittiği karakolda birkaç kez yüzüne ve karnına vurulduğunu iddia etmiş, sunduğu raporda göz çukurlarında, boynunda ve sağ omzunda acı hissettiği belirtilmiştir. AİHM’e göre başvuru bu iddialarını kanıtlayan kesin ve ikna edici delil sunamamıştır; çünkü başvurunun iddia ettiği şekilde bir kötü muamele, kendisini birkaç gün sonra muayene eden hekim tarafından görülebilecek belirgin izler bırakmış olması gerekmektedir (AİHM, *Çelik v. Türkiye*, B. No: 39324/02, 20.04.2009, § 33). Başvurunun iddia ettiği şekilde bir kötü muamele, kendisini birkaç gün sonra muayene eden doktorun gözlemleyebileceği şekilde izler bırakmadığından ve başvuru gördüğünü iddia ettiği muameleleri yansıtmayan rapora da itiraz etmemiş olduğundan, Mahkeme başvuruların gördüklerini iddia ettikleri muamelelerin gerçekliğinden kuşkuya düşmüştür (AİHM, *Gök ve Güler v. Türkiye*, B. No: 60579/00, 08.04.2008, § 36). Dolayısıyla AİHM içtihatlarından anlaşıldığı üzere kötü muamele iddiaları ayrıntılı ve tutarlı, sunulan deliller kanıtlayıcı ağırlığa sahip olmalıdır.

21. Başvuran tarafından, daha önce barındırıldığı Kurumda kötü muamele ve tehditlere maruz kaldığı, 8/12/2023 tarihinde infaz ve koruma memurlarının kollarını bükerek ve itekleyerek ... numaralı yaşam alanındaki odaya götürdükleri, hakaret ederek odanın içinde kendisini darp ettikleri, odada yalnızca demir bir ranza bulunduğu, defalarca talep etmesine rağmen yatak, yastık, battaniye verilmediği, odada tuvaletin de bulunmadığı, 2 saat boyunca tuvalete gitmek istediğini bildirdiği ancak 2 saatin sonunda tuvalet ihtiyacını gidermesi için odadan çıkarıldığı, sabah saatlerinde 10 infaz ve koruma memurunun gelerek kendisini darp ettiği iddia edilmektedir.

22. Muhatap Kurumlarca gönderilen belgelerin incelenmesinden; başvuranın söz konusu şikayetlerini içeren dilekçesi üzerine ilgili personel hakkında açılan idari soruşturma neticesinde ilgililer hakkında disiplin yönünden işlem yapılmasına yer olmadığına karar verildiği, soruşturma sürecinde başvuranın 8/12/2023 tarihli ifadesinde herhangi bir görevli veya hükümlüden şikayetin bulunmadığını beyan ettiği, olay gününe ilişkin kamera izleme raporunda başvuranın görevlilere mukavemet gösterdiğinin ve başvurana karşı bir darp eyleminin söz konusu olmadığının belirtildiği, diğer yandan yapılan soruşturmada, başvuranın ... numaralı yaşam alanındaki odada tutulduğu esnada kötü muameleye maruz kaldığına dair herhangi bir bulguya yer verilmediği gibi burada başvuranın devlet büyüklerine ve Kurumda görevli memurlara küfür içeren ifadeler kullandığı anlaşılmaktadır.

23. Başvuranın iddiaları ve muhatap kurumlarca gönderilen belgeler ilgili içtihatlarla birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın gözlem odasına götürüldüğü ve bu odada tutulduğu sırada kötü muameleye maruz kaldığı iddialarını destekler mahiyette bir veri bulunmadığı, başvuranın işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında değerlendirilebilecek bir eyleme maruz kaldığının somut delillerle ortaya konulamadığı anlaşıldığından, açıkça dayanaktan yoksun olan söz konusu iddiaların kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

24. Diğer yandan, başvuran tarafından uyuşturucu kullanmadığı halde hakkında asılsız tutanaklar tanzim edilerek kapalı ceza infaz kurumuna iade edildiği, haksız şekilde disiplin cezası verildiği iddia edilmektedir.

25. 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu’nun “İnfaz hâkimliklerinin görevleri” başlıklı 4’üncü maddesinin ikinci fıkrasında “2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılımları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.. (...)” infaz hâkimliklerinin görevleri arasında sayılmıştır.

26. 4675 sayılı Kanun'un "*İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü*" başlıklı 5'inci maddesinde ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği düzenlenmiştir. Aynı Kanun'un "*İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilecek kararlar*" başlıklı 6'ncı maddesinde ise infaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren iki hafta içinde infaz hâkimliğinin yargı çevresinde bulunan ağır ceza mahkemesine itiraz edilebileceği düzenlenmesi yer almaktadır.

27. Muhatap Kurumlarca gönderilen belgelerin incelenmesinden; 8/12/2023 tarihli tutanağa göre, kontroller sırasında birinci katta sigara odasında bulunan başvuranın hal ve hareketlerinden şüphelenilmesi üzerine yapılan üst aramasında başvuranın sigara paketinin içinde makarona sarılmış halde tütün olduğu, tütünün uç kısımlarında beyaz kâğıtlar olduğu ve paketin dış poşetinin içinde bir parça beyaz kâğıt bulunduğu, başvuranın hal ve hareketlerinden ve üstünde bulunan kâğıt parçasının uyuşturucu olabileceği düşünüldüğünden, başvuranın müşahede odasına götürülmesinin istenildiği ancak götürülmeye karşı geldiği ve bu yüzden personel tarafından koluna girilerek müşahede odasına götürüldüğü, burada başvuranın kendi kendine konuşmaya başladığı, devlet büyüklerine ve Kurumda görevli memurlara küfür içeren ifadeler kullandığı, başvuranın odasında ve dolabında yapılan aramada not defteri içerisinde nemli kâğıtlar bulunduğu ifade edilmiştir.

28. Ankara Bölge Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlüğünün Uzmanlık Raporunda; söz konusu olayda ele geçirilen nemli kâğıtlarda uyuşturucu maddelerin sentetik kannabinoidler grubunda yer alan ... kalıntısı bulunduğu ve yine olayda ele geçirilen not defterinde uyuşturucu maddeleri amfetamin türevlerinden olan metamfetamin kalıntısı ile uyuşturucu maddelerin sentetik kannabinoidler grubunda yer alan ... kalıntısı bulunduğunun belirtildiği, Sakarya Açık Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 8/12/2023 tarihli ve ... sayılı kararıyla "kurum düzeni ya da kişi güvenliği bakımından tehlike oluşturma" gerekçesiyle kapalı ceza infaz kurumuna iadesine karar verildiği, bu karara karşı başvuran tarafından İnfaz Hâkimliği nezdinde itirazda bulunulmadığı, 8/12/2023 tarihli tutanak üzerine yapılan soruşturma sonucunda Sakarya Açık Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu'nun 14/05/2024 tarihli ve ... sayılı kararıyla "uyuşturucu maddeleri kuruma sokmak ve bulundurmamak" eyleminden dolayı 15 gün hücreye koyma cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, bu karara karşı yapılan şikâyetin Sakarya İnfaz Hâkimliğinin 6/6/2024 tarihli ve ... sayılı kararıyla reddine karar verildiği, bu karara karşı başvuran tarafından yapılan itirazın da Sakarya 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 25/6/2024 tarihli ve ... D.İş sayılı kararıyla reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

29. Başvuranın disiplin cezası almasına konu olaylar hakkında Adalet Bakanlığına ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne; ellerinin arkaya büküldüğü, iteklenerek müşahede odasına götürüldüğü, odada yatacak yer olmadığı, battaniye, yastık, yatak verilmediği, tualete çıkarılmadığı ve fiziksel şiddete maruz kaldığına ilişkin şikâyetleri içeren dilekçeler yazdığı, ilgili şikâyetler üzerine Ferizli Cumhuriyet Başsavcılığının 2/5/2024 tarihli ve ... sayılı kararıyla kamu adına soruşturmaya yer olmadığına karar verildiği, başvuranın kurum görevlileri hakkındaki dilekçeleri üzerine Sakarya Cumhuriyet Başsavcılığı ve Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün yazıları gereğince konu hakkında yapılan idari soruşturma neticesinde ilgililer hakkında disiplin yönünden işlem yapılmasına yer olmadığına karar verildiği anlaşılmaktadır.

30. Başvuranın iddia ve talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait

olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'ıncı maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanın girmediği ve inceleme şartlarını taşımadığı gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĐUNA,

B. Kararın taraflara tebliđine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

29/4/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĐLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye